

2. att dispensbestämmelser vad gäller vapenutbildning för icke beväpnad personal inom frivilligorganisationerna utarbetas.

Stockholm den 1 april 1970

Gunnar Oskarson (m)

Ruth Anderson (s)

Bertil Johansson (cp)

i Växjö

C.-G. Enskog (fp)

Karin Wetterström (m)

Per Petersson (m)

i Gäddvik

Nr 1195

Av herr **Oskarson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 18, angående ökat statligt stöd till de frivilliga försvarsorganisationerna och hemvärdet.

(Lika lydande med motion nr 1034 i Första kammaren)

Frivillig befälsutbildning

Vi delar helt departementschefens uppfattning när han framhåller att det vid sidan av det nya värnpliktsystemet under en lång tid kommer att finnas ett stort behov av frivillig befälsutbildning. De förslag till förbättringar i fråga om instruktörer, utbildningsmiljö, utrustning, materiel m. m. kommer också att i hög grad förbättra arbetsbetingelserna för den frivilliga befälsutbildningen.

Enligt värnpliktskommitténs förslag föreslås att möjligheterna att genom befodringsutbildning nå sergeantsgrad skall begränsas. Vi instämmer i att ett strängt urval bör ske för tillträde till kursen men anser dock att urvalet bör kunna vidgas i förhållande till värnpliktskommitténs förslag, vilket departementschefen helt accepterar. Även om det krigsorganisatoriska behovet i fråga om denna utbildning inte är lika starkt framträdande som på flera andra områden, betraktar vi det som mycket värdefullt från organisatorisk synpunkt att möjligheterna att frivilligt utbilda sig för underofficersbefattningar vidgas. Utbildningen bör också enligt vår mening kunna för-

kortas och genomföras i form av skolmässiga skeden följda av tjänstgöring i samband med krigsförbandsvisa övningar i enlighet med de riktlinjer som angivits av chefen för armén. Försöksutbildning bör ordnas.

Även i fråga om fänrikskursen anser vi att denna bör kunna genomföras genom en lämplig kombination av frivilligkurser som förenas med tjänstgöring vid krigsförband. Om de kurslängder som är angivna i propositionen skall bibehållas oförändrade, bör utbildningspremien för genomgången sergeantkurs justeras uppåt.

Ungdomsutbildning

Departementschefen delar i stort värnpliktskommitténs uppfattning beträffande ungdomsverksamheten inom det frivilliga försvaret. I propositionen föreslås också att ett årligt arvode på 300 kr. skall utgå till ungdomsledare inom hemvärnet. Motsvarande mening finns inte uttryckt vad gäller kapitlet Frivilligorganisationerna. Departementschefen delar dock i allt väsentligt värnpliktskommitténs förslag, varför vi utgår ifrån att samma bestämmelser för arvode till ungdomsledare inom de frivilliga försvarsorganisationerna blir desamma som är föreslagna vad gäller hemvärnet.

Frivilligorganisationernas samarbetskommitté (FOS)

Samarbetskommittén är ett forum för ömsesidig orientering samt för diskussion av gemensamma frågor. På senare år har Frivilligorganisationernas samarbetskommitté trätt alltmer i blickpunkten för företrädande utåt av frivilligorganisationernas intressefrågor.

VK 66 säger i delbetänkandet Frivilligförsvaret 1 (s. 161):

VK har i olika sammanhang betonat betydelse av ett ökat samarbete och i vissa fall en ökad samordning inom det frivilliga försvarsarbetet. VK anser därför att den verksamhet som nu bedrivs av frivilligorganisationernas samarbetskommitté bör fortsätta och vidareutvecklas. Som exempel på områden där Frivilligorganisationernas samarbetskommittés insatser kan vara av särskilt värde kan nämnas samordning av upplysnings- och rekryteringsverksamheten samt framställning av gemensamt informationsmaterial. För att effektivisera Frivilligorganisationernas samarbetskommittés arbete synes det lämpligt att något förstärka kommitténs administration.

Departementschefen har också i propositionen på s. 35 framhållit värdet av Frivilligorganisationernas samarbetskommitté när det gäller samarbetet mellan organisationerna.

För att samarbetskommittén på ett effektivt sätt skall kunna lösa de arbetsuppgifter som ovan angivits bör den erhålla ett fast sekretariat. Vi vill därför föreslå att Frivilligorganisationernas samarbetskommitté får ett fast sekretariat enligt de riktlinjer som samarbetskommittén inom sig har utarbetat. Kostnaderna härför har beräknats till 100 000 kr. per år. Vi föreslår att dessa medel ställes till förfogande inom ramen för de anslag som propositionen föreslår.

Hemvärdnet

Rikshemvärnschefen har i sitt remissvar framhållit att det är oundgängligen nödvändigt med vissa begränsade personalförstärkningar för att värnpliktskommitténs förslag skall kunna genomföras på önskvärdt sätt. Härvid har föreslagits att försvarsområdesstabernas hemvärnsavdelningar skulle förstärkas med ett begränsat antal hemvärnsinstruktörer — arvodestjänster för förvaltare.

Departementschefen anser sig dock inte kunna tillstyrka några nya tjänster vid försvarsområdesstaberna. Det ökade behovet av hemvärnsinstruktörer vid försvarsområdesstaberna bör enligt propositionen tills vidare tillgodoses med frivilligt tjänstgörande personal, varvid dock chefen för armén bör kunna medge sådan anställning under längre tid än vad som för närvarande är fallet. Förslaget löser ej hemvärnsavdelningarnas personalproblem. Enda skillnaden mot nuläget är att anställningstiden för frivilligt tjänstgörande personal kan utökas. Samma anställningstrygghet som en tjänst innebär dock ej förslaget.

Utan att komma med något direkt förslag vill vi framhålla det angelägna i att denna fråga ägnas den största uppmärksamhet och att den snarast får en tillfredsställande lösning.

VK 66 förutsatte vissa personalförstärkningar även vid hemvärnsstaben och hemvärdnets stridsskola. De tre föreslagna arvodestjänsterna, två vid staben och en vid skolan, föreslås också i propositionen. Tjänsten för skrivbiträde vid skolan tas däremot inte upp. Skolan som under senare år haft nära 2 000 elever per år har för närvarande inget skrivbiträde. Det skrivarbete som måste utföras sköts av en värnpliktig och av skoladjutanten. Det nya kurssystemet kommer att medföra ökat skrivarbete. Det innebär att lärarna i ökad utsträckning måste utföra skrivarbete, till förfång för utbildningsverksamheten. Detta kan inte vara rationellt.

Vi vill därför föreslå att en tjänst som skrivbiträde inrättas vid hemvärdnets stridsskola.

Vi vill också instämma i rikshemvärnschefens uppfattning att vissa organisationsförändringar bör genomföras vid hemvärnsstaben och att dessa bör markeras genom uppflyttningar i löneställning, som bättre korresponderar med ansvar och arbetsuppgifter.

Traktamente och tjänstgöringstid per dag

Till hemvärnsman i det allmänna hemvärdnet skall enligt propositionen utgå traktamente om 12 kr. per dag under förutsättning att tjänstgöringen omfattar minst 6 timmar. Detta är i princip en lämplig bestämmelse, och även om motsvarande icke finns angivet i propositionen vad gäller frivilliga försvarsorganisationer utgår vi ifrån att denna bestämmelse skall gälla vid all tjänstgöring, oberoende av inom vilken frivillig organisation utbildningen eller tjänstgöringen genomföres.

Från rikshemvärnschefens sida har dock anförts betänkligheter mot endagstraktamente för hemvärnets del. Detta skulle enligt rikshemvärnschefen medföra ett avsevärt ökat administrativt arbete för hemvärnscheferna och deras medhjälpare liksom för försvarsområdesstaberna. Vi delar denna uppfattning och föreslår att i stället för endagstraktamente den årliga tjänstgöringspremien inom hemvärnets för fullgjorda 20 timmar för hemvärnsman och 34 timmar för hemvärnsbefäl höjes till 75 resp. 110 kr.

Hemvärnets utrustning

Hemvärnspersonalens önskemål om bättre utrustning bottnar i ett levande intresse och ansvar för den uppgift som den frivilligt åtagit sig. Dessa frågor spelar också från rekryteringssynpunkt en väsentlig roll. Det är därför angeläget att ytterligare åtgärder vidtas för att förbättra hemvärnets utrustning enligt de förslag och rekommendationer som VK lämnat. Vikten av att hemvärnets tillförs en så modern och ändamålsenlig utrustning som möjligt kan inte nog framhållas.

Departementschefen tillmäter utrustningsfrågan i och för sig stor betydelse men understryker dock att det med hänsyn till hemvärnets uppgifter ter sig naturligt att utrustningsbehovet i första hand tillgodoses genom tillförande av materiel som genom ersättningsanskaffning blivit övertalig inom krigsmakten.

Detta får icke medföra att hemvärnets utrustning — som för närvarande är fallet — släpar efter. På vapensidan är det främst bristen på effektiva närpansarvärnsvapen som måste täckas. De försök med ak 4 som pågår inom vissa hemvärnsområden har enligt vad som är oss bekant slagit mycket väl ut, och på sikt bör hemvärnets utrustas med ett automatvapen som ersättning för gevär modell 96. Hemvärnets sambandsutrustning bör göras mera ändamålsenlig än vad den nu är, och på uniformssidan måste omuniformeringen till m/39—58 snarast slutföras och B-personalens uniformsfråga lösas.

Med stöd av ovanstående vill vi föreslå,

att riksdagen beslutar

1. att, inom ramen för de medel som propositionen anvisar, 100 000 kr. beräknas för ett fast sekretariat för Frivilligorganisationernas samarbetskommitté;
2. att en tjänst som skrivbiträde inrättas vid hemvärnets stridsskola i Vällinge;
3. att för hemvärnets del i stället för endagstraktamente den årliga tjänstgöringspremien utgår med 75 resp. 110 kr. för fullgjord obligatorisk tjänstgöring;
4. att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att vad i motionen anförts angående

- a) arvode till ungdomsledare inom frivilligorganisatio-
nerna,
- b) försöksutbildning inom frivillig befälsutbildning,
- c) premier, traktamenten och tjänstgöringstider
beaktas.

Stockholm den 1 april 1970

Gunnar Oskarson (m)

C.-G. Enskog (fp)

Bertil Johansson (cp)
i Växjö

Per Petersson (m)
i Gäddvik

B.-O. Thylén (m)

Nr 1196

Av fröken **Åsbrink m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 37, angående samordning av veterinärhögskolans verksamhet med annan forskning och utbildning m. m.*

(Lika lydande med motion nr 1037 i Första kammaren)

Stockholm den 1 april 1970

Eva Åsbrink (s)

Arne Blomkvist (s)

Bengt Börjesson (cp)
i Falköping

Gunnar Hyltander (fp)

Gunnar Larsson (cp)
i Luttra

Rolf Eliasson (m)
i Moholm
